

Dansk erhvervsliv mangler ånd

LEDERUDVIKLING: Teolog Tommy Kjær Lassen tilbyder ledere udvikling med udspring i tusind år gammel visdom.

Af Henrik Helmer Petersen

Det her er en skattekiste af visdom. Det er opskriften på det gode og virksomme liv. Det er alt for godt til udelukkende at prædikere i kirken hver søndag formiddag.

Sådan tænkte teolog og præst Tommy Kjær Lassen. Han var præst i en grundtvigsk frimenighed på Tåsinge, og han sagde farvel til kirken, satte Gud på pause og tog visdommen med ud i verden.

Første skridt blev en erhvervs-ph.d. med afsæt i ledelse hos Dong Energy. I et par år forskede han i selvledelse blandt ingeniører i virksomheden.

I dag driver Tommy Kjær Lassen konsulentfirmaet VitaActiva, og han har base i Hillerød og i København.

I sit selvstændige virke hjælper han ledere og arbejdspladser med at udvikle sig. Han gør brug af den tusind år gamle visdom, som han har fundet og studeret i kristendommen og hos en række af verdens store filosoffer.

- Der er selvfølgelig en

grund til, at man stadig taler om Kierkegaard, Grundtvig og Løgstrup. Den åndsvisdom, som de beskæftiger sig med og skriver om, er unik og eviggyldig. Den har for længst bestået sin svendep prøve. Desværre har produktionskrav og effektivitet presset ånden ud af dansk erhvervsliv.

- Åndslivet, og dermed mennesket, er trængt i baggrunden. Man passer sit arbejde uden at kende sig selv som menneske. Man forholder sig ikke til, hvad man egentlig vil, og hvad man laver. Passion, dannelse og etik er filosofiske begreber. Ikke noget man forholder sig til som rettesnor i livet. Det holder ikke, påpeger Tommy Kjær Lassen.

Han beskæftiger sig især med fire filosoffer, når han bistår ledere og arbejdspladser i deres udvikling. Det er Kierkegaard, Løgstrup, Grundtvig og Hannah Arendt.

Tommy Kjær Lassen mener ikke, at man kan komme udenom Kierkegaards tanker om eksistentialisme.

Indflydelsesrum

- En af Kierkegaards grundtanker er, at vi skal ville, og vi skal vælge. Vi skal med andre ord ikke bare lade livets tilfældigheder vælge for os. Der er naturligvis mange ting, som vi ikke er herre over, og som vi ikke kan lave om på. Alligevel kan vi vælge at være os selv i situationerne.

- Viktor Frankl var professor i neurologi og psykiatri i Wien. Han var med til at udvikle den moderne psykoterapi. Han sad også tre år i koncentrationslejr under anden verdenskrig, og efterfølgende beskæftigede han sig meget med, at man altid har et indflydelsesrum. Lige meget hvor meget ansvar og hvor mange rettigheder, der er taget fra én, har man altid et indflydelsesrum.

- Det er godt at tænke over som medarbejder i det moderne arbejdsliv. Det handler om en indre frihed. Man føler sig måske som en hund i et spil keglar. Men man har altid selv indflydelse på hvad, hvor meget og hvordan, man lukker tingene ind.

Stilhed og indsigt

Men hvad er det så, man skal ville, og hvad er det så, at man skal vælge? Hvordan finder man sin vej?

- Det forudsætter, at man sætter tid af til at reflektere over tingene, fortæller Tommy Kjær Lassen.

- Inden for kristendommen går man i kirke hver søndag. Vil man drage nytte af den unikke visdom, som både kristendommen og de store filosoffer beskæftiger sig med, må man på samme måde trække sig tilbage for sig selv, med filosofisk og åndelig litteratur måske, eller med en mentor måske, så man kan reflektere over tingene. Det handler om at søge, være nysgerrig og un-

dre sig, forklarer Tommy Kjær Lassen.

Kommer af sig selv

- Svarerne og indsigten skal nok komme af sig selv, lover han.

- Men man er nødt til at træne sit åndsliv på samme måde som man dyrker motion og træner sin krop. Det gør man blandt andet ved at skabe mulighed for den gode refleksion. Sæt tid af til pauser imellem møderne. Gå en tur. Tag en omvej. Få dig selv med i de ting, du arbejder med.

- Indlevelse, passion og mening er begreber, der følger en anden grundlov end ord som kompetence, strategi og ressource. De første skal ikke mestres og styres. I virkeligheden handler de om, at der er noget i livet, som vi ikke bare kan og skal gribe ud efter, men som vi i stedet bliver grebet af.

Dannelse

Tommy Kjær Lassen nævner Grundtvig, der påpegede, at dannelse skaber virksomhed. God dannelse er virksom.

- Han pointe var også, at dannelse ikke er til for noget. Den er fri. Den er ikke fokuseret på at gøre os rigere, dygtigere, stærkere eller hurtigere. Dannelse kalder det menneskelige frem i os. Den minder os om, at der er andet i livet end kompetencer og performancemål.

- Dannelse er ikke en præstation, men noget der præ-



Tommy Kjær Lassen peger også på viden om etik, og de tre forskellige former for etik, som en overset nøgle til det gode arbejdsliv.

sterer i os. Man er nødt til at søge dannelse, hvis man vil mærke den indre glød i livet, og hvis man vil bruge passionen til at levere et godt stykke arbejde i hverdagen.

- Grundtvig er hverdagens filosof, og han stod som bekendt fadder til både andelsbevægelsen og højskolebevægelsen. Dannelse handler om at lære hele livet. Det sker, når vi forlader tryghedszonen og det kendte. Vi må ud af "hobbitland" og møde noget nyt og fremmed.

Dydens etik

Tommy Kjær Lassen peger også på viden om etik som en overset nøgle til det gode arbejdsliv.

- Etik handler om at gøre det gode. Men faktisk tænker vi mennesker meget forskelligt om, hvad der er godt. Nogle mener, det gode i en handling ligger i intentionen, mens andre mener, det ligger i resultatet. Etik er aldrig noget, vi kan blive enige om. Der er altid en konflikt eller et dilemma indlejret i den etiske overvejelse.

- En form for etik er pligtetik, der handler om at følge de regler og love, som der stilles til én. Det gør de fleste. I hvert fald i overordnede træk.

- Vi er samtidig også inde i en tid, hvor nytte-etikken er fremherskende. Man kan

groft sige, at målet helligere midlet. En effektivisering og en rationalisering kan være styret af nytte-etik. Nytte-etikken skal tjene noget fremadrettet. Det kan bestemt være positivt. Der kan sagtens siges meget godt om det også.

- En tredje etik er dyds-etikken. Den er på én gang oldgammel og super moderne. Dyds-etikken insisterer på individets dømmekraft og stillingtagen. I en tid med digitalisering, "big data" og systemløsninger er der brug for ledere og medarbejdere med god personlig indlevelse og dømmekraft. Det er netop, hvad Aristoteles' gamle dydsetik kan tilbyde os.

Tænk over det

Tommy Kjær Lassen mener, at vi som mennesker skal være bevidste om de tre former af etik.

- Man skal bruge den viden til igen at reflektere over sit liv og sig selv som menneske. Er man i gang med et stykke arbejde, der ikke honorerer ens dyds-etik, kan man forlige sig med det ved at være bevidst om, at man ikke tjener dyds-etikken lige nu. Så kan man lytte til sin dyds-etik på et andet punkt, anbefaler Tommy Kjær Lassen.



I sit selvstændige virke hjælper Tommy Kjær Lassen ledere og arbejdspladser med at udvikle sig. Han gør brug af den tusind år gamle visdom, som han har fundet og studeret i kristendommen og hos en række af verdens store filosoffer. Foto: Allan Nørregaard

VitaActiva

- Konsulentfirma med base i Hillerød og i København
- Drevet af Tommy Kjær Lassen, teolog og tidligere præst
- Tilbyder ledere og arbejdspladser udvikling med udspring i tusind år gammel åndsvisdom